

KÚRIA

Bfv.III.1.538/2012/10.szám

A Kúria Budapesten, a 2013. év június hó 4. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A csalás büntette miatt M.M. és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben M.M. I. rendű, B.R. II. rendű és K.K. III. rendű terheltek védői által benyújtott felülvizsgálati indítványokat elbírálv a Fővárosi Bíróság 17.B.158/2006/200. számú, illetőleg a Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság 1.Bf.79/2011/30. számú ítéletét az I. rendű, II. rendű és III. rendű terheltek tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztői, sem azonos tartalommal más jogosultak újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthatnak be.

I n d o k o l á s

A Fővárosi Bíróság a 2010. december 3-án kihirdetett 17.B.158/2006/200. számú ítéletével bűnösnek mondta ki

- I. rendű terheltek társtettesként elkövetett csalás büntettségében [Btk. 318. § (1) és (7) bek. b) pont], és ezért őt 3 év 8 hónapi börtönbüntetésre és a közügyektől 4 évi eltiltásra;
- II. rendű terheltek társtettesként elkövetett csalás büntettségében

[Btk. 318. § (1) és (7) bek. b) pont], és ezért őt 4 év 6 hónapi börtönbüntetésre és a közügyektől 5 évi eltiltásra; míg - III. rendű terheltet bűnsegédként elkövetett csalás bűntettében [Btk. 318. § (1) és (7) bek. b) pont], és ezért őt 3 évi börtönbüntetésre és a közügyektől 3 évi eltiltásra ítélte. Rendelkezett az előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításáról és a bűnügyi költség viseléséről, a magánfél polgári jogi igényét a törvény egyéb útjára utasította és határozott a zár alá vétel tárgyában.

Védelmi fellebbezés alapján eljárva a Fővárosi Ítéltábla a 2012. május 17-én meghozott 1.Bf.79/2011/30. számú ítéletével az elsőfokú határozatot a fenti terheltek tekintetében annyiban megváltoztatta, hogy cselekményüket egyaránt folytatólagosan elkövetettnek nevezte meg; az I. rendű terhelt börtönbüntetését 3 évre, a II. rendű terhelt börtönbüntetését 3 év 10 hónapra, míg a III. rendű terhelt börtönbüntetését 2 év 6 hónapra enyhítette. Egyebekben az elsőfokú ítéletet vonatkozásukban helybenhagyta.

Az elsőfokú bíróság jogi értékelése szerint a hitelt kérelmezők - a felülvizsgálattal nem érintett IV.-XXXIX. rendű terheltek - oldaláról a visszafizetési szándék egyértelműen hiányzott; sem az akkori személyi, szociális és jövedelmi helyzetük nem tette lehetővé a szerződésben foglaltak szerinti visszafizetést, sem a biztosítéskul felajánlott ingatlan értéke nem fedezte a sértett bankkal szemben fennálló tartozásukat. A kérelmezők érdekében eljáró I. rendű, II. rendű és III. rendű terheltek pedig mind e fizetéseképtelenséggel, mind pedig a fedezet túlértékelésével tisztában voltak. Valamennyien a csalás bűncselekményét valószínűsítették meg; a hitelt kérelmezők a saját, míg a II. rendű és a III. rendű terhelt a saját és a kérelmezők haszna érdekében, az I. rendű terhelt pedig a kérelmezők hasznára törekedve követték azt el, s terhükre ekként az üzletszerűség is megállapítható.

Az I. rendű, II. rendű és III. rendű terheltek mindent megtettek a sértett megtévesztése érdekében, vonatkozik ez a II. tényállási pontban foglalt azon rész-cselekményekre is (tényállás II/1-17. pontjai), amelyek esetében kár ténylegesen nem következett be. Büntetőjogi felelősségük így e körben is megállapítható.

A másodfokú bíróság a terheltek bűnösségére vont következtetéssel és a jogi minősítéssel egyetértett azzal, hogy - amint azt az elsőfokú bíróság a jogi indokolásban helytállóan meg is állapította - az I. rendű, a II. rendű és a III. rendű terheltek cselekménye folytatólagosan elkövetett.

Közzétett eseti döntésre hivatkozva fejtette ki, hogy a terheltek cselekménye nem a hűtlen kezelés, hanem a csalás bűntettének törvényi tényállását merítette ki. Azt ugyanis a haszonszerzési célzattal történő tévedésbeejtés jellemezte, amelynek következtében a sértett banknak kára is keletkezett. E három terhelt az

elkövetett bűncselekményük minden részletével tisztában volt, annak megfelelően szándékegységben és céltudatosan cselekedett.

A II. rendű és a III. rendű terhelte esetében a látszólag törvényes megbízási szerződések, az azokban foglalt sikerdíjak nem jogszerűek, tekintve, hogy azok eleve csalárd magatartáson alapuló hitelügyletbe kapcsolódtak.

Nincs szó önkéntes elállásról a II. tényállási pontban foglaltak kapcsán, a hitelezési ügymenet ugyanis mindaddig folyt, amíg a Hitel Főosztály külső kontrollt jelentő új munkatársa az elutasításra vonatkozó véleményét nem közölte. Az esetenként megfizetett kisebb törlesztőrészletek, az árverés útján befolyt összegek pedig csupán a kárenyhítés körében értékelhetőek.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen az I. rendű, a II. rendű és a III. rendű terheltek védői nyújtottak be felülvizsgálati indítványt.

Az I. rendű terhelte védője - felülvizsgálati okként a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontját megjelölve - hivatkozott arra, hogy a támadott határozat megalapozatlan. Az eljárás nem tárt fel olyan bizonyítékot, amely az I. rendű terhelte haszonszerzését bizonyította volna; az pedig életszerűtlen, hogy a megbecsült, szakmailag elismert bankfiók-igazgató terhelte kockáztassa az egzisztenciáját a hiteligénylők érdekében, azok haszonszerzését elősegítve. Őket nem is ismerte, velük kapcsolatban nem állt, visszafizetési szándékuk hiányáról, fizetésektelenségükről előzetesen nem tudhatott. Elsődlegesen ezért a megalapozatlanság kiküszöbölése mellett a védelem felmentését kérte.

Másodlagosan a támadott határozatok hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására való utasítását indítványozta. Okként arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság elmulasztotta a vádtól eltérő minősítés lehetőségét megállapítani, megfosztva ezáltal terhelte és védőjét a védekezési jogától.

Utóbb a védelem az I. rendű terhelte javára előterjesztett felülvizsgálati indítványt kiegészítette, abban immár a Be. 416. § (1) bekezdés a) és b) pontját jelölve meg okként.

Kifogása szerint nem volt vizsgálat tárgya, hogy a sértett pénzintézetnél ki volt az a természetes személy, akinek megtévesztésével a csalás megvalósulhatott. Az I. rendű terhelte megtévesztő, tévedésbe ejtő magatartást nem tanúsított, ezzel szemben - ha volt ilyen - annak célszemélye éppen ő volt.

Téves, hogy az I. rendű terhelteknél észlelnie kellett a hitelt igénylők kölcsöntörlesztési képességének hiányát; ennek pontosan az ellenkezője állapítható meg.

A csalás kizártsága okán - más bűncselekmény lehetőségét vizsgálva - a hűtlen kezelés büntetnének törvényi tényállási elemeit és bírói gyakorlatát elemezte az indítvány, s arra jutott, hogy tényállási elem - jól körülírt, lefektetett kötelezettség - hiányában annak

szándékos megszegését sem lehet az I. rendű terhelt terhére róni. Így a cselekmény nem minősülhet hűtlen kezelés büntetteként sem; egyébiránt pedig e bűncselekmény esetén a társtettesi minőség megállapítása is téves volna.

Az üzletszerűség kapcsán arra hivatkozott, hogy a joggyakorlat az elkövetés idején azt nem tartotta a jelen esetre vonatkoztatva megállapíthatónak. Az utóbb közzétett eseti döntés alkalmazása a Btk. 2. §-a szerinti tilalomba ütközik.

Végül a védő arra hivatkozott, hogy a II. tényállási pontban foglalt részselekmények még az előkészületi szakaszba sem léptek; a terheltek ugyanis nem e hitelkérelmek jóváhagyásában, hanem épp ellenkezőleg, azok elutasításában állapodtak meg.

Elsődlegesen a támadott határozatok megváltoztatását és törvényes határozat meghozatalát, másodlagosan a döntések hatályon kívül helyezését és az eljárás bíróság új eljárásra utasítását indítványozta.

A II. rendű terhelt védője ugyancsak a Be. 416. § (1) bekezdés a) és b) pontjára utalással valamennyi tényállási pont tekintetében az üzletszerűség, az I/1-17. tényállási pontok kapcsán a társtettesi elkövetés megállapítása, míg a II/1-17. tényállási pontok esetében a kísérletként való értékelés miatt; s az ekként törvénysértő minősítésből következő törvénysértő büntetés okán terjesztett elő felülvizsgálati indítványt.

Indokai szerint a II/1-17. tényállási pontok esetén a hitelkérelmek, értékbecslések benyújtása csak a - kölcsön visszafizetésének elmaradásában álló - csalás elkövetésének előkészítését szolgálta. Tekintve azonban, hogy a szerződések megkötésére, a kölcsön folyósítására ezekben az esetekben nem került sor, így a csalás kísérlete helyett legfeljebb annak előkészülete állapítható meg, amely viszont nem büntetendő. Az irányadó tényállás szerint az I. rendű és a II. rendű terhelt megállapodott ezeknek a hitelkérelmeknek az elutasításában, e magatartásuk - amennyiben mégis kísérlet megállapításának lenne helye - önkéntes elállásként értékelendő.

Az I/1-17. pontokban a II. rendű terheltnek az irányadó tényállás szerinti cselekvősege - a hitelkérelmek, értékbecslések benyújtása - önmagában nem volt alkalmas a kár előidézésére; az tényleges, tényállási elemet megvalósító elkövetői magatartásként nem értékelhető. Ezért nem társtettesi, hanem bűnsegédi alakzat megállapítása indokolt.

Végül - jogegységi határozatban és eseti döntésekben foglaltakra hivatkozva - igen részletesen elemezte az üzletszerűen elkövetés fogalmát, e minősítő körülmény megállapításának feltételeit. A tényállás szerint a II. rendű terhelt két esetben hitelközvetítési díjban részesült, azt azonban a tényállás már nem tartalmazza, hogy konkrétan kitől, mikor, milyen bűncselekményből származóan jutott előnyhöz, s azt sem, hogy A.J.-től - az ügy IV. rendű terheltjétől - konkrétan milyen összegben és mire tekintettel kapott

részesedést. Esetében az üzletszerűség megállapítása így pusztán feltételezés; a tényleges hitelfelvevők cselekménye pedig a jogerős határozat szerint sem üzletszerűen elkövetett. E minősítő körülmény hiányában a cselekmény enyhébben minősül, csökken a kiszabható büntetés törvényi tételkerete.

Összességében a II. rendű terhelt tekintetében a II/1-17. tényállási pontok szerinti csalás kísérletének vádja alól bűncselekmény hiányában történő felmentést; az I/1-17. pontban írt tényállások kapcsán bűnsegédi minőség megállapítását; az üzletszerű elkövetés – mint minősítő körülmény – mellőzését és ennek következtében a büntetés lényeges enyhítését indítványozta.

A III. rendű terhelt védője mindenben és maradéktalanul csatlakozott a II. rendű terhelt javára előterjesztett felülvizsgálati indítványban foglaltakhoz.

A Legfőbb Ügyészség BF.3051/2012/1. számú átiratában a felülvizsgálati indítványokat a tényállást támadó, vitató részükben törvényben kizártnak, egyebekben alaptalannak tartotta.

Az irányadó tényállás – melynek részét képezik a jogi indokolásban megszövegezett ténymegállapítások is – tartalmazza, hogy az I. rendű és a II. rendű terhelt együtt, azaz társtettesként tévesztette meg a bank szerveit a valótlan tartalmú iratoknak a bankhoz történő benyújtásában, felterjesztésében.

Az I. rendű terhelt fiókgazdátoként a vagyonkezelői kötelességét szükségszerűen megszegte, ezen túlmenően azonban a csalás többlet-tényállási elemeit is megvalósította, cselekménye ez utóbbiként való minősítése ezért helyes.

Az üzletszerűség alanyi és tárgyi feltétele – a rendszeres haszonszerzésre törekvés és az ugyanolyan bűncselekmény megvalósítása – egyaránt igazolt; az átirat e körben utal még az A.J. érdekében való elkövetés tényére is.

A III. rendű terhelt a valótlan tartalmú értébecslések elkészítése révén bűnsegédi minőségben csatlakozott a II. rendű terhelt cselekvőségéhez; magatartásának megítélése, bűncselekményének minősítése is ez utóbbiéhoz igazodik.

A II. tényállási pontban írt cselekmények esetén nem a terheltek saját elhatározásából, hanem az ellenőrzés során feltárt értékkülönbség okán maradt el a bűncselekmény befejezése; önkéntes elállásról így nem lehet szó.

Végül utalt arra, hogy a törvényi egységet alkotó cselekmények egységes jogi értékelést vonnak maguk után; egyes rész-cselekmények tekintetében pedig külön felmentő rendelkezés meghozatalának nincs helye.

Összességében indítványozta a támadott határozatok hatályban fenntartását.

A II. rendű terhelt védője a Legfőbb Ügyészség átiratában foglaltakra írásban észrevételt tett.

Ebben utalt arra, hogy indítványában nem az irányadó tényállást támadta; ezt éppen a Legfőbb Ügyészség teszi meg azáltal, hogy a tényállás részének tekint egyes - a jogi indokolásban foglalt - ítéleti megállapításokat.

Ismét utalt az önkéntes elállással és az üzletszerűséggel összefüggésben korábban már előadottakra.

A Kúria az ügyben a Be. 420. §-ának (1) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott, melyen a védők a felülvizsgálati indítványaikban foglaltakat változatlan tartalommal fenntartották.

Az I. rendű terhelt kérelmének megfelelően védője indítványozta az ügyben elrendelt zár alá vétel feloldását.

A Legfőbb Ügyészség képviselője ugyancsak az írásbeli nyilatkozatával egyező tartalommal szólalt fel; az I. rendű és a II. rendű terhelt pedig a védőjéhez csatlakozott.

A felülvizsgálati indítványok nem alaposak.

A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős ügydöntő határozattal szembeni jogi - és nem pedig ténybeli - kifogás lehetőségét biztosítja. Kizárólag a Be. 416. §-ának (1) bekezdésében megjelölt anyagi és eljárásjogi okból vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

A Be. 423. § (1) bekezdése alapján felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, ami a felülvizsgálati indítvánnyal nem támadható; felülvizsgálati eljárásban bizonyításnak nincs helye [Be. 419. § (1) bek., 388. § (2) bek.].

Ez azt jelenti, hogy felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése sem külön-külön, sem pedig egymás viszonyában nem vizsgálható. Nincs lehetőség a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség kérdésének, valamint a - minősítéssel kapcsolatos, vagy más büntető anyagi jogi szabály sérelme nélkül - kiszabott büntetés, illetve mértékének vitatására. A jogkövetkeztetések - így a bűnösség megállapításának - helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.

Ezzel szemben a felülvizsgálati indítványok valójában döntően az irányadó tényállás, illetve a bíróság mérlegelésének helyességét támadták, a bizonyítékok mikénti értékelését vitatták, átértékelését célozták, tényállástól eltérő körülményekre hivatkoztak és ezen keresztül kifogásolták a bűnösség megállapítását, illetve a minősítést és a kiszabott büntetést.

A Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja alapján felülvizsgálati ok, ha

a bűnösség megállapítása a büntető anyagi jog megsértésével történt; a b) pont szerint pedig az, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, vagy a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki.

Jelen ügyben azonban erről nincs szó.

Az eljáró bíróság nem sértett törvényt, amikor az I. rendű, a II. rendű és a III. rendű terhelt bűnösségét megállapította, és a felrótt cselekmény minősítése, valamint a kiszabott büntetés is törvényes.

A Btk. 318. § (1) bekezdése szerint csalást követ el, aki jogtalan haszonszerzés végett mást tévedésbe ejt, vagy tévedésben tart, és ezzel kárt okoz.

A (2) bekezdés c) pontjára figyelemmel a (7) bekezdés b) pontja szerint minősül a cselekmény, ha a különösen nagy kár okozó csalást üzletszerűen követik el.

Az irányadó tényállás egyértelműen rögzíti az I. rendű, a II. rendű és a III. rendű terhelt magatartását.

Eszerint:

- a hitelügylet során az adósminősítés és a limit megállapítása a kérelmet befogadó bankfiók feladata volt;
- ehhez a fedezetként felajánlott ingatlan értékéről ingatlan-értékbecslést kellett a fiókhoz benyújtani;
- az ingatlan hitelfedezeti értékét a bank az ingatlan bejárását követően határozta meg;
- 20 millió forintot meg nem haladó összegű hitel folyósításáról a fiókgazgató önállóan dönthetett;
- a hitelkérelem előzetes elfogadásakor a még alá nem írt szerződést a bankfióknak a Jogi Igazgatási és Szabályozási Főosztálynak kellett megküldeni; a hitel- és jelzálogszerződés aláírására csak a bank jogtanácsosának írásbeli visszaigazolása esetén kerülhetett sor;
- az I. rendű terhelt az „A.” bankfiók igazgatója volt;
- ebbéli minőségében abban a tudatban részesítette pozitív elbírálásban a tényállás I/1-17. pontjában írt hitelkérelmeket, hogy a kérelmezőknek az általa jóváhagyott kölcsönösszegek visszafizetésére reális esélyük nincs; az értékbecslésekben a fedezetként felajánlott és általa megtekintett ingatlanok értéke a tényleges forgalmi érték többszörösében került meghatározásra, így azok a kölcsönöknek megfelelő fedezetet nem nyújtanak;
- tudatában volt annak, hogy az ügyfeleknek a valós adatokon alapuló ügyfélminősítés esetén hitelt - az ingatlanok értékétől függetlenül - nem is hagyhatott volna jóvá;
- ennek ellenére az Á.É.B. Rt. Jogi, Igazgatási és Szabályozási Főosztályától a hitelszerződések megkötéséhez szükséges visszaigazolást beszerezte;

- a hitelszerződéseket 2002. október 1. és 2003. január 15. közötti időszakban összesen 238.900.000 forint összegben megkötötte.

A tényállás szerint

- valamennyi hiteligénylő a B.C. Kft.-t bízta meg a hitelügyintézés lebonyolításával;
- mely kft. ügyvezetője a II. rendű terhelt, alkalmazottja a III. rendű terhelt volt;
- a III. rendű terhelt - bár az ehhez szükséges képesítéssel még nem rendelkezett, az ingatlanközvetítők névjegyzékében nem szerepelt - a II. rendű terhelt kérésére elkészítette az ingatlanok értékbecslését úgy, hogy a forgalmi értéket szándékosan a tényleges forgalmi érték többszörösében határozta meg annak érdekében, hogy az igénylők minél magasabb hitelösszeghez juthassanak hozzá;
- a II. rendű terhelt a szándékosan túlértékelt értékbecsléseket csatolta a hitelkérelmekhez;
- a II. rendű és a III. rendű terheltek a hitelek felvételénél annak tudatában működtek közre, hogy a hiteligénylőknek a hitelek visszafizetésére reális esélyük nincs;
- a II. rendű terhelt a hitelt igénylőktől és a IV. rendű terhelttől részesedést; a III. rendű terhelt a jövedelmén felül értékbecslésenként 30.000 forint külön díjazást kapott.

Ugyancsak az irányadó tényállás szerint a II/1-17. tényállási pontokban foglalt esetekben

- a hitelt igénylők a 2003 január és február hónapban benyújtott hitelkérelmekkel kíséreltek meg összesen 243.000.000 forint hitelt felvenni a fentihez hasonló módszerrel az I. rendű, II. rendű és III. rendű terhelt közreműködésével;
- e kérelmek a valótlan tartalmú értékbecslésekkel alkalmasak voltak az Á.É.B. Rt. megtévesztésére;
- 2003 februárjára a korábban engedélyezett (az I. tényállási pontban szereplő) hitelek nem fizetése miatt az I. rendű terhelt úgy döntött, hogy ezen újabb hitelkérelmek pozitív elbírálását nem támogatja;
- ezt közölte a II. rendű terhelttel, aki ezzel az ügyfelek egyre erőszakosabb fellépése miatt is egyetértett;
- ezeket a kérelmeket az I. rendű terhelt csak azt követően utasította el 2003. március 17-én és 19-én, hogy az Á.É.B. Rt. Hitel Főosztályának új munkatársa az ingatlanok megtekintése során úgy foglalt állást, hogy az ingatlanok megfelelő fedezetet nem nyújtanak.

A fenti - általános - megállapításokon túl az irányadó tényállás az I. és a II. pontban foglalt egyes hitelügyletek valamennyi részadatát irathúen tartalmazza az elsőfokú ítélet 23. oldalától a 37. oldaláig terjedően.

Az indítványoknak a fentiekkel ellentétes körülményekre hivatkozó

kifogásai kapcsán felülvizsgálatnak nincs helye.

Az ítéleti tényállásban foglaltak alapján a Btk. 318. § (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés c) pontjára figyelemmel a (7) bekezdés b) pontja szerint minősülő csalás büntettének törvényi tényállási elemei maradéktalanul megvalósultak. Nem alapos ezért a védelemnek az indítványban is megismételt hivatkozása, hogy az I. rendű terhelt cselekvősege a hűtlen kezelés büntettének tényállási elemei körében maradna; a Kúria egyetért az eljáró bíróságoknak - a bírói gyakorlattal is alátámasztott - indokaival.

A II. rendű terhelt általi - valótlan forgalmi értéket feltüntető értékbecsléseket is tartalmazó - hitelkérelmek benyújtásával a hitelezési ügylet folyamata az Á.É.B. Rt. sértettnél megindult; a csalási cselekmény valamennyi tényállási pontban kísérleti szakba lépett, s a hitelek folyósításával az I. pont alatti tizenhét esetben be is fejeződött, tekintve, hogy a kár bekövetkezett.

Az I. rendű terhelt - a majdani vissza nem fizetés tudatában - valamennyi hitelfolyamatban eljárta. A hitelkérelmek kapcsán a fedezetként megjelölt ingatlanokat megtekintette, az ingatlanbejárást követően a megjelölt forgalmi érték valótlan voltának tudatában pedig - azt a látszatot keltve, mintha mindent rendjén valónak talált volna - az I. tényállási pontban foglalt esetekben a szerződést meg is küldte a Jogi Igazgatási és Szabályozási Főosztálynak a bank jogtanácsosa írásbeli visszaigazolásának megszerzése végett.

Ennek kapcsán utal arra a Kúria, hogy alaptalan a felülvizsgálati indítvány azon érve, miszerint természetes személy megtévesztésére a jelen ügyben nincs adat. A hitelszerződés megkötéséhez szükséges vizsgálatokat elvégző főosztályok dolgozói, a visszaigazolást kiadó jogtanácsos megtévesztése megtörtént a feltételek hiányában való felterjesztés révén.

Helyénvaló az érintett három terhelt elkövetői minőségének, valamint az üzletszerűségnek, mint minősítő körülménynek a megállapítása is.

A fentiekben idézett irányadó tényállás szerint a III. rendű terhelt tettesi magatartást nem valósított meg; a valótlan tartalmú értékbecslések elkészítésével hozzájárult a sértett megtévesztéséhez, és ennek fejében esetenként 30.000 forint külön díjazást is kapott.

A II. rendű terhelt nyújtotta be a hitelkérelmeket, ezáltal tényállási elemet - megtévesztést - valósítva meg, s a kölcsönként folyósított összegekből a hitelt igénylőktől, valamint a IV. rendű terhelttől részesedett is.

A hitelezési folyamatokban eljáró, a II. rendű terhelttel szándékegységben tevékenykedő I. rendű terhelt ugyancsak társtettese a csalásnak.

Az elsőfokú ítélet 78. oldalának második bekezdése egyértelműen

rögzíti azt a bírói ténymegállapítást, hogy e három terhelt kiknek a hasznára törekedve valósította meg a bűncselekményt; a Kúria utal még arra, hogy a 73. oldal második bekezdése azt is rögzíti, hogy az I. rendű terhelt a minél nagyobb összegű hitel kihelyezésében a tervszámok teljesítése kapcsán eleve érdekelt volt.

A támadott határozat szerint tehát e három terhelt a hitelt kérelmezők, valamint a saját hasznukra egyaránt törekedve valósította meg a vagyon elleni bűncselekményt.

Itt jegyzi meg a Kúria, hogy - szemben a II. rendű terhelt védőjének álláspontjával, s amint arra a Legfőbb Ügyészség átirata helytállónan hivatkozik - a határozat egységes egész, ennek okán az annak indokolásában megfogalmazott ténymegállapítások is a tényállás részét képezik (BH 2005.89. II.).

Kétségtelen, hogy a bírói gyakorlat az üzletszerűség megállapíthatósága kapcsán az elkövetéstől eltelt időszakban változott. A büntető törvény vonatkozó rendelkezései azonban nem, ekként a védelemnek a Btk. 2. §-ára való hivatkozása nem foghat helyt.

Nem alapos az önkéntes elállásra való védelmi hivatkozás sem.

A II. tényállási pontban foglalt hitelügyletek esetében a bűncselekmény befejezése ugyanis nem a terheltek saját elhatározásából, hanem külső körülmények hatására maradt el (BH 2004.215. I.; BH 2007.2.). A fent hivatkozott irányadó tényállás szerint annak okául a bank Hitel Főosztálya új munkatársának nemleges állásfoglalása szolgált, melyhez járult még az I. rendű terhelt esetében az I. tényállási pontban szereplő közel negyedmilliárd forintnyi hitel törlesztésének elmaradása, a II. rendű terheltnél pedig az újabb kölcsönt igénylő ügyfelek egyre erőszakosabb fellépése.

Amint arra a Legfőbb Ügyészség ugyancsak helytállónan utal, a folytatólagosan elkövetett bűncselekmény egységes jogi értékelést kell kapjon (BH 1993.72.; BH 1994.648.); ebből következően - még a védői indítványok alapossága esetén - sem lett volna helye a II. tényállási pontban foglalt rész-cselekmények kapcsán felmentő rendelkezés meghozatalának.

A fentiekre figyelemmel az I. rendű, a II. rendű és a III. rendű terheltek bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megfelelően került sor, a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontjában írt felülvizsgálati ok nem áll fenn.

E terheltek cselekményének minősítése is törvényes, és az annak alapján kiszabott büntetések is megfelelnek a büntető anyagi jog szabályainak. Ekként a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja alapján sincs ok és lehetőség a támadott határozat megváltoztatására.

A Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja szerint felülvizsgálati ok, ha

a támadott határozat meghozatalára a Be. 373. § (1) bekezdésének I. pont b) és c) alpontja, illetve a II-IV. pontjának valamelyikében meghatározott eljárási szabálysértéssel került sor.

E körbe azonban nem vonható az I. rendű terhelt védője által hivatkozott az a körülmény, hogy az elsőfokú bíróság elmulasztotta a Be. 321. § (4) bekezdése szerint a vádtól eltérő minősítés lehetőségét megállapítani. Ebből következően a felülvizsgálati indítvány etekintetben törvényben kizárt.

Indítvány hangzott el még az I. rendű terhelt ingatlanjaira elrendelt zár alá vétel feloldására.

Az elsőfokú bíróság a határozatának meghozatalakor hatályos Be. 159. § (4) bekezdés e) pontja szerinti rendelkezéssel kapcsolatos tájékoztatást megtette - elsőfokú ítélet 12. oldalának utolsó bekezdése -, azt a másodfokú bíróság sem érintette.

A zár alá vétel tárgyában való bármely további intézkedésre a felterjesztett iratokban nem áll rendelkezésre adat; ilyen döntés meghozatalának a felülvizsgálati eljárásban nincs helye.

Ekként a Kúria - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 423. §-ának (5) bekezdése szerint hivatalból köteles - a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, s a megtámadott határozatokat a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja.

Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. §-ának (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a bíróság - a Be. 421. §-ának (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2013. június 4.

Dr. Akác Zsolt s.k. a tanács elnöke, Dr. Székely Ákos s.k. előadó bíró, Dr. Felek István s.k. bíró.

A kiadmány hitelével:

tisztviselő

MV